א) זבחים טו., ב) [ע"ש תוס' שבת לג: ד"ה רגל], ג) [פרה פ"ו מ"ג], ד) [במדבר יח], ה) פ"א שופך,

עד א מיי' פ"ה מהל' פסולי מוקדשין הלכה כא:
עה ב מיי' פ"ה מהל' ביאת מקדש הלכה יז סמג לאוין שט:
עו ג ד מיי' פ"א מהל' פסולי מוקדשין הלכה כא:

רבי יונתן אומר מזה בפני עצמו ומזה בפני עצמו אמר לו רבי יאשיה והלא כבר נאמר ¹אחת אמר לו רבי יונתן והלא כבר נאמר ²מדם הפר ומדם השעיר אם כן למה נאמר אחת לומר לך אחת ולא שתים מדם הפר אחת ולא שתים מדם השעיר תניא אידך ולקח מדם הפר ומדם השעיר שיהיו מעורבין זה בזה אתה אומר שיהיו מעורבין זה בזה או אינו אלא מזה בפני עצמו ומזה בפני עצמו תלמוד לומר אחת וסתמא כרבי יאשיה: נתן את המלא בריקן וכו': בעא מיניה רמי בר חמא מרב חסדא הניח מזרק בתוך מזרק וקבל בו את הדם מהו מין במינו חוצץ ᵃאו אינו חוצץ אמר ליה תניתוה נתן את המלא בריקן מאי לאו הושיב מזרק מלא לתוך מזרק ריקן לא עירה מזרק מלא לתוך מזרק ריקן הא תנא ליה רישא עירה דם הפר לתוך דם השעיר כדי לערבן יפה יפה תא שמע ᵃᵇהיה עומד על גבי כלי או על גבי רגל חבירו פסול ᵇשאני רגל דלא מצי מבטיל ליה איכא דאמרי הכי בעי מיניה דרך שירות בכך או אין דרך שירות בכך תא שמע דתנא דבי רבי ישמעאל ³את כל כלי השרת אשר ישרתו בם בקודש שני כלים ושירות אחת בעא מיניה רמי בר חמא מרב חסדא ᵈהניח סיב בתוך המזרק וקבל בו את הדם מהו מין בשאינו מינו חוצץ או אינו חוצץ כיון דמחלחל לא חייץ או דילמא לא שנא אמר ליה תנינא ᵉזולף והולך עד שמגיע לספוג שאני מיא דקלישי איכא דאמרי הכי פשט ליה ᵍבדם כשר ʸבקומץ פסול:

מתני'

וקבל בו את הדם. כל קבלות של כל ימות השנה קמבעיא ליה: **מין במינו.** מזרק במזרק: **חוצץ.** ונמצא שאין קבלה זו בכהן שהרי אינו אוחז במזרק שהדם בו: **מאי לאו הושיב מזרק המלא בתוך הריקן.** שעירה ממנו והא הכא נמי ולקח כתיב [ויקרא טז] ולקח מדם הפר ומדם השעיר והן לקיחה אחיזת המזרק היא: **לא עירה מזרק מלא.** לאחר שעירה דם הפר לדם השעיר חוזר ומערה מזרק מלא לתוך מזרק ריקן: **עומד על גבי כלים וכו'.** דתנא דבי רבי ישמעאל הואיל ורצפה מקדשת וכלי שרת מקדשים מה כלי שרת לא יהא דבר חוצץ בינו ובין כלי שרת אף רצפה לא יהא דבר חוצץ בינו לבין הרצפה במס' זבחים (דף כד.): **על גבי רגל חבירו.** אלמא מין במינו חוצץ: **דלא מבטל ליה.** חבירו את רגלו עד שיגמור עבודתו: **כלי השרת.** שני כלים במשמע ושירות אחת: **סיב.** הגדל סביב הדקל וכרוך עליו סביב כמין לולבין בגפנים והוא רך וסופג את הדם והדם יוצא מכל עבריו ואינו חוצץ כל כך מי הויא כי האי גוונא חציצה או לא: **זולף והולך וכו'.** רישא דמתני' הכי (פרה פ"ו מ"ג) המקדש בשוקת והיה ספוג לתוכו מים שבספוג פסולין כילד יעשה זולף והולך עד שמגיע לספוג. שוקת היא אבן חלולה על שפת המעיין והמים נכנסין לה דרך חור שבדופנה ומשקין בה בהמות ומקדשין בה אפר חטאת לתוך מים חיים והיא הכלי. מים שבספוג פסולין דמיים אל כלי ד) בעינן שיהו המים נוגעין בכלי כילד הוא עושה כשבא ליטול את המים וליתנם בצלוחית ובשפופרת זולף וגומר את כל המים אשר בשוקת עד שמגיע לספוג. זולף ה) שואף עד המלוי אגוטי"ר בלע"ז וכדאמרינן במועד קטן (דף יא:) זולף וגומר כדרכו. אלמא ספוג לא חייץ ולא פסיל אלא הנבלעים בתוכו והוא הדין לסיב: **שאני מיא דקלישי.** ויוצאות מכל עבריו ונכנסות בינו לבין הכלי אבל דם עב הוא: **בדם כשר.** דקליש: **בקומץ פסול.** בקידוש שהקומץ טעון להתקדש בכלי לאחר הקמיצה והוא כנגד קבלה בדם פסול דחייץ:

רבי יונתן אומר מזה בפני עצמו ומזה בפני עצמו. תימה לי והא רבי יונתן אית ליה דמשמע שניהן כאחד ומשמע אחד אחד בפני עצמו והכא משמע דאית ליה דווקא מזה בפני עצמו ומזה בפני עצמו ונראה לי כיון דמשמע הכי ומשמע הכי ילמד סתום מן המפורש כי היכי דלפני ולפנים ובהיכל נותן מזה בעצמו ומזה בעצמו ה"נ לקרנות דכתיב מדם הפר ומדם השעיר מסתמא מזה בעצמו ומזה בעצמו ובהא נמי מיתרצא מאי דק"ל דמייתי בסמוך תניא אידך וכו' עד תלמוד לומר אחת וסתמא כרבי יאשיה והיכי אתיא כרבי יאשיה והא לרבי יאשיה בלא אחת נמי סבירא לי' כמאן דכתיב יחדיו דמי בשלמא הא דאמר ליה ר' יאשיה לר' יונתן והלא כבר נאמר אחת איכא למימר לדר' יונתן קאמר ליה אבל לדידיה בלא אחת נמי אלא יש לומר אע"ג דמעיקרא הוה סלקא דעתך דלרבי יאשיה מערבין בלא קרא דאחת בתר דאייתי קרא דאחת הדר ביה וסבירא ליה דאי לאו אחת ה"א אין מערבין דומיא דלפני ולפנים ודהיכל דילמד סתום מן המפורש כדפי' ובהא נמי מיתרצא מאי דק"ל הא דקאמר לעיל תסתיים דרבי יאשיה הוא דאמר מערבין ודחי אפילו תימא רבי יונתן שאני הכא דכתיב אחת והשתא תימה לי מאי קא דחי אפילו תימא לרבי יונתן מערבין אם כן כל שכן לרבי יאשיה מערבין והא ע"כ חד מינייהו אמר אין מערבין דקאמר ר' יונתן ורבי יאשיה חד אמר מערבין וחד אמר אין מערבין אבל למאי דפרישית ניחא דה"ק שאני הכא דכתיב אחת דאי לא כתיב אחת סברא הוא דאפילו לר' יאשיה ה"א אין מערבין דילמד סתום מן המפורש כדפרי' ואם כן מאן האי תנא דאמר מערבין אלא ע"כ מדכתיב אחת ומאן לימא לן דרבי יאשיה דריש אחת להאי דרשא ולא רבי יונתן דילמא רבי יונתן דריש ליה ורבי יאשיה דריש ליה לדרשא אחרת כדדרשי' ליה בפרק קמא דשבועות (דף ח:) כפרה זו לא תהא אלא פעם אחת בשנה אי נמי כפרה אחת הוא מכפר ואינו מכפר שתי כפרות מיהו מה שהקשיתי ממאי דקאמר סתמא כרבי יאשיה בלאו הכי ניחא דהא לא קאמר רבי יאשיה היא אלא כרבי יאשיה פירוש דסבירא ליה כוותיה דמערבין לקרנות ולאו מטעמיה דלדידיה נפקא ליה בלא דרשא דאחת ודילמא רבי יהודה היא דאית ליה מערבין אע"ג דמשמע ליה כל אחת ואחת בפני עצמה כרבי יונתן נפקא ליה מאחת דמערבין כדפר' לעיל והא דקאמר סתמא כרבי יאשיה הכי נמי הוה מצי למימר רבי יהודה היא דשמעינן ליה בהדיא בהקומץ רבה (מנחות כב:) דמערבין אלא מפני שלא הוכא בשמעתין נקט רבי יאשיה שהזכירו לעיל במחלוקת עם רבי יונתן וא"ת למ"ד אין מערבין לקרנות מנא ליה דעולין אין מבטלים זה את זה יש לומר נפקא ליה מדם דם בפרק התערובת (זבחים דף פא:) ואין לתמוה מאי שנא דשבע על טיהרו מערבין לכולי עלמא ובקרנות פליגי ויש לומר בלפני ולפנים על כרחך אין מערבין כדמוכח קרא בהדיא דלאחר שנתן מדם הפר שופך את השעיר ואם כן גם באהל מועד כן דכתיב וכן יעשה באהל מועד ולקרנות כתיב מדם הפר ומדם השעיר משמע ליה מזה בעצמו ומזה בעצמו דומיא דאידך כיון דהזכיר בהדיא פר ושעיר אבל בשבע על טיהרו כתיב והזה עליו מן הדם באצבעו שבע פעמים משמע מכל הדם מזה שבע פעמים ותו לא: **מין במינו חוצץ או אינו חוצץ.** אבל שאינו מינו פשיטא דחוצץ ולא קרי ביה ולקח וכן בפרק שני דזבחים (דף כד.) שלא יהא דבר חוצץ בינו לבין כלי שרת וכן בפרק מקום שנהגו (פסחים נו:) גבי ישכר איש כפר ברקאי דהוה כריך ידיה בשיראי ותימה דבפרק לולב הגזול (סוכה לז.) מסקינן דלקיחה על ידי דבר אחר שמה לקיחה ויש לומר דהתם מיירי שכורך סודר סביב הלולב ומאריך בו ועושה מן הסודר כמו בית יד ואוחז בו אבל היכא דכריך ידיה בסודר ותופס הלולב כך לא שמה לקיחה ומזרק בתוך מזרק דהכא דמשמע דפשיטא ליה אי הוה שאינו מינו היה חוצץ לא מיירי שאוחז המילון בשפתותיו דאז ודאי לא חייץ דהוה ליה כמו בית יד אלא שאוחז למטה בשוליו וכן צריך לומר מתוך ההיא שמעתא גופא בפרק לולב הגזול כמו שמילקטו דאי לא תימא הכי אלא נימא דבכל ענין לקיחה על ידי דבר אחר שמה לקיחה אם כן תיקשי דרבא אדרבא דאמר בתר הכי מין במינו אינו חוצץ הא שאין מינו חוצץ ולעיל קאמר גבי סודר לקיחה על ידי דבר אחר שמה לקיחה ואפילו שאינו מינו וק"ל מאי פריך מאי לאו נתן מזרק המלא לתוך הריקן לימא אין הכי נמי ואין אוחז את המילון בשוליו אלא בשפתותיו ויש לומר דפשיטא ליה שלא היה יכול לאוחז כך ביד אחת שתי מזרקות כבידות שיש בהן כל דם הפר והשעיר וריצב"א תירץ דבשמעתא גבי כלי שרת מין בשאינו מינו חוצץ בכל ענין דאפילו אם תמצא לומר דגבי לולב יש חילוק כדפיר' גבי כלי שרת בכל ענין מין בשאינו מינו חוצץ דנהי דכי עביד כעין בית יד מיקרי לקיחה גבי כלי שרת דכתיב ולקח הכהן לא מיקרי לקיחה בעצמו של כהן:

דלאמר

רבינו חננאל

דחייה הוא לא ליהוי דחוי. דתניא למעלה הוא אומר ואת דמו ישפוך. למטה הוא אומר ואת כל דמה ישפוך. חטאת שקיבל דמה בב' כוסות כו' ופשוטה היא. עירה דם הפר לתוך דם השעיר נתן את המלא בריקן, פי'. עוד החזיר הדם מן המזרק המלא במזרק הריקן למה והלא כבר עירה דם הפר בדם השעיר כדי לערבן יפה יפה, ויצא להזות על קרנות מזבח הזהב. תנן כמאן דאמר מערבין לקרנות. דאתמר ר' יאשיה ור' יונתן חד אמר מערבין, וחד אמר אין מערבין. תסתיים דר' יאשיה דאמר מערבין, דאע"ג דלא כתיב יחדו כמאן דכתיב יחדו דמי. דתניא אביו ואמו קילל אביו קלל אמו קלל דברי ר' יאשיה כו'. פיר' כתיב איש איש אשר יקלל את אביו ואת אמו סמך הקללה לאב. עוד כתיב אביו ואמו קילל, חזר סמך הקללה לאם. א) ש"מ כי את זה מהן קלל חייב מפני שסמך הקללה לזו ולזו, אבל לא סמך הקללה לשניהם, הייתי אומר לעולם אינו חייב עד שיקלל שניהם. דאע"ג דלא כתיב יחדו כמאן דכתיב יחדו דמי. והדינן לעולם מתני' ר' יונתן היא, ואע"ג דבעי יחדו, שאני הכא דכיון דכתיב וכפר על קרנותיו אחת בשנה מדם הכפורים כמאן דכתיב יחדו דמי. ואקשינן ר' יונתן ולא ר' יאשיה, והא ר' יאשיה שמעינן ליה בהדיא דאע"ג דלא כתיב יחדו כמאן דכתיב יחדו דמי. ומשנינן שאני הכא כיון דכתיב ולקח מדם הפר ומדם השעיר חלקינהו קרא. תניא דלא כשטיין ולקח מדם הפר ומדם השעיר שיהיו מעורבין דברי ר' יאשיה כו'. ופשוטה היא. עד כאן שייך לעמוד קודם.

הניח מזרק בתוך מזרק וקיבל בו את הדם פשיטא לי דודאי מין בשאינו מינו חוצץ, מיהו דרך שירות בכך אי לא, ופשטנא מיהא ואת כל כלי השרת וגו', שני כלים בשירות אחת. אבל הניח סיב שהוא אדליף במזרק וקיבל בו את הדם, כיון דמחלחל ויורד בקרקעית הכלי אינו חוצץ. אבל אם הוא קומץ שהוא סולת שאינו יורד פסול.

א) נ"ל ש"מ כי אחי מהם שקלל חייב.

תורה אור השלם

1. וְכִפֶּר אַהֲרֹן עַל קַרְנֹתָיו אַחַת בַּשָּׁנָה מִדַּם חַטַּאת הַכִּפֻּרִים אַחַת בַּשָּׁנָה יְכַפֵּר עָלָיו לְדֹרֹתֵיכֶם קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא לַיְיָ: שמות ל י

2. וְיָצָא אֶל הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ וְכִפֶּר עָלָיו וְלָקַח מִדַּם הַפָּר וּמִדַּם הַשָּׂעִיר וְנָתַן עַל קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: ויקרא טז יח

3. וְלָקְחוּ אֶת כָּל כְּלֵי הַשָּׁרֵת אֲשֶׁר יְשָׁרְתוּ בָם בַּקֹּדֶשׁ וְנָתְנוּ אֶל בֶּגֶד תְּכֵלֶת וְכִסּוּ אוֹתָם בְּמִכְסֵה עוֹר תָּחַשׁ וְנָתְנוּ עַל הַמּוֹט: במדבר ד יב

גליון הש"ס

גמ' שאני רגל דלא מצי מבטיל. עי' זבחים דף ק"ט ע"א תוס' ד"ה מין במינו:

לעוי רש"י

אגוטי"ר. לשאוב.

מוסף רש"י

מזה בפני עצמו ומזה בפני עצמו. אין מערבין דם הפר ושעיר לקרנות המזבח הפנימי, אלא נותן זה בעצמו וזה בעצמו (תמורה ה.).

תום' ישנים

בריה כו' שאני כאן דתולה בדעת אחרים וי"ל דכולה ר' יוחנן מספקא לה דלית ליה חילוק בין תולה בדעת עצמו לתולה בדעת אחרים כדמוכח בגרוגרת וא"ת הא בשילהי כולה (דף לו:) קאמר איפוך לך דר' יוחנן סבר אין ברירה ור' הושעיא אמר אין ברירה ופריך התם מדלוי [illegible] משמעתין א) דאיכא דמדמי הכא דלא היו שופרות לקיני חובה כו' שהדבר תלוי בידי שמים להביא דאי שהדבר תלוי בידי עצמו וכן הלוקח יין והאי קושיא נמי קשה למאן דמפליג ברים כל הגט (דף כה.) לתולה בדעת עצמו לתולה בדעת אחרים. מ"ר. גר'. ואני הייתי רוצה לומר להעמיד בין תולה בדעת אחרים לדעת עצמו דהכא דשקלים תולה בדעת אחרים שיש ליתא מקמי ההיא דגיטין דמה היא כאותן הימים כו' וההיא דכל שילקטו דהוי תלוין בדעת אחרים ויש ברירה וסוגיא דהכא כמאן דלא מפליג בין תולה בעצמו לדעת אחרים ורבי אמר לי כי אין לשבש כל כך מפני ההיא דעירובין כי אינו כל כך טעות אם לא נגרוס לכאן ולכאן למקום שארצה אלך ול"ע וה"ר אלחנן פי' דשאני הכא לפי שכשהכהנים מתות דמי חטאתו בשופר לא התנה בפירוש בעצמו אם ימות ילכו ליס המלח ולכן אין ברירה אבל גבי גט התנה בפירוש אם ימות וכן גבי כל שילקטו ולכך יש לנו לומר דיש ברירה והא דמייתי בשמעתין (ראיה) דלית ליה לרבי יהודה ברירה מההיא דלוי הכי מייתי ראיה מדלית ליה לרבי יהודה ברירה כשתולה בדעת [אחרים] והתנה ה"ה נמי דלית ליה היכא דתולה בדעת [עצמו] בלא התנה ורבי יוחנן דלית ליה האי חילוקא יסבור דליתא לדלוי מקמי משנה דעירובין ודפרק מי שאחזו וברייתא דמרובה ואע"ג דמשנה דשקלים מסייע לדלוי מ"מ יאמר דליתא לכך משנה וברייתא דהלוקח יין מקמי ב) כמה סתמי משניות וברייתא אחת וגם ההיא דהלוקח יין יש לדחות דטעמא משום בקיעת הנוד: (עד כאן שייך לדף נו ע"ב)

הגיהא למאן דאמר מינו ודבר אחר לא הוי היקש. כי הכא דבין בפר ובין בשעיר כתיב מעלה ומטה אלא שמנין לא כתיב שם ואם תאמר לדידיה נמי מי ניחא והא קאמר לעיל לא יאמר מעלה בפר דנגמר ממעלה דשעיר מי יוכיח הוה גמר אי לא הוה כתיב ביה בפירוש והא דבר הלמד בהיקש אין חוזר ומלמד בהיקש וי"ל כי התלמוד לא חש להאריך בכך סוגיא לשיטת התלמוד דלעיל אלא

תום' ישנים (המשך)

שהמלא פריך דלהלן תנא אחי שפיר האי אבל לאידך תנא מאי איכא למימר ובמסקנא מיתרצא שפיר: חוץ מכפנים כחד וימנא גמיר. פירש רש"י אי נמי סבירא לן דפנים בהיקש למד יכול ללמוד על ההיכל בנת אחת מה שכתוב בו בפירוש כגון אחת למעלה בשעיר ושבע למטה בפר ועמהם אף מה שלמד בהיקש ול"ע בכל דוכתא שמזכיר למד מן הלמד הלא יש ללמדו כעין פירוש זה ופירש ר"ת כלומר הא דנגמרינן בהיקש שיהא אחת למעלה ושבע למטה בפר ושעיר נגמרינן כולו בהיקש שיהא כן נחון בפנים ויש ספרים דגרסי חוץ ופנים כחד ומנא גמר ווה הלשון דחוץ ופנים משמע כדפרישית. מ"ר: ה"ג תניא נמי גבי פר העלם דבר של ציבור. כי זה אינו משנה: והיו עליה כמה טיפי דמים של פר כו'. ופליג ר' אליעזר אתנא קמא וא"ת מאי קושיא דילמא שלא במתכוין עשו דקתני נמי ואם נגעו נגעו וי"ל שכולן לא היו נוגעין כיון שלא במתכוין עושה כן יעוד שהכהנים זריזין הן. מ"ר: שלא כסידרן. שלא היו אחת למעלה ושבע למטה כסדר פר יום הכפורים אבל רש"י פירש גבי כסדרן דיום הכפורים סלם זו למטה מזו ואין נראה דהא לא בעינן אלא אחת למעלה אבל כשבע שלמטה אין חילוק אם הם אינם כסדרן אלא שיהו כולו למטה מן הראשונה ג) דבגמ' דלעיל לא מיירי אלא שמאריך שיהא כאחת גב ידו למטה וכשבע גב ידו למעלה וה"ר יוסף פירש שלא כסידרן ד) דמני שלא היו שם אלא שבע ול"ע אם היו בפר ובשעיר ע"ז שמונה או שבע ה): נתערבו לו דמים כדמים. פירוש הייני קודם [שיזה] מתנות שבהיכל דאי קודם מתנות שבפנים והא אמר עולא לקמן שפיר שמתנו קודם מתנות שבפר שבפנים לא עשה ולא כלום ומסתמא לא פליג אדעולא: התורה אמרה וכלה מכפר את הקדש כו'. ה"ר יוסף לא גריס ליה וכלה מכפר את הקדש דלקמן דרשי ליה ר"ע ורבי יהודה לדרשא אחריתא וגירסא משובשת היא בספרים לפי שרוא והתורה אמרה כו' אלא ודאי גרס והתורה אמרה כלה דם הפר ואח"כ כלה דם השעיר דאיכא מ"ד לקמן דסידרן מעכב ואפילו למאן דאמר לא מעכב מצוה מיהא איכא והוי כי ההוא דבסמוך והתורה אמרה מן למעלה ואח"כ למטה אבל וכלה דם הפר כו' משמע

א) נ"ל דהיכי מדמי. ב) נ"ל שמי. ג) נ"ל דכמנגדנא. ד) נ"ל מפני. ה) עי' לעיל טו. יע: בלשון רש"י ז"ל ועיין פ"י.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com